

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ТОГТООЛ

2026 оны 10 сарын 26 өдөр

Дугаар 25

Улаанбаатар хот

Тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 12 дугаар зүйлийн 12.12, 32 дугаар зүйлийн 32.7 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.3.13 дахь заалтыг үндэслэн Хууль зүйн байнгын хорооноос ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 15-ны өдрийн 02 дугаар тогтоолоор баталсан “Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүнийг сонгон шалгаруулах журам”-ын (цаашид “Журмын” гэх) нэгдүгээр хавсралтын 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийн “боломжтой” гэсний дараа “хүн” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн “мессеж” гэсний дараа “, утсаар” гэж, 9 дүгээр зүйлд “9.8. Ажлын хэсгийн ярилцлагыг танхимаар, эсхүл цахимаар зохион байгуулж болно.” гэсэн 9.8 дахь хэсэг тус тус нэмсүгэй.

2. Журмын нэгдүгээр хавсралтын 1.1 дэх хэсгийн “Монгол Улсын Их Хуралд” гэснийг “Хууль зүйн байнгын хороонд” гэж, 1.5.4 дэх заалтын “томилгооны сонсголыг товлон зарлах, зохион байгуулах” гэснийг “оролцогч тус бүртэй хийх ярилцлага зохион байгуулах” гэж, 1.5.6 дахь заалтын “хянан шийдвэрлэх” гэснийг “хүлээн авч, судлан Хууль зүйн байнгын хороонд танилцуулах” гэж, 2 дугаар зүйлийн 2.3.2, 2.4.1 дэх заалтын “ажилласан” гэснийг “ажилласан туршлага” гэж, 3 дугаар зүйлийн 3.1.3 дахь заалтын “гаргах” гэснийг “хүлээн авах” гэж, 3.1.6 дахь заалтын “томилгооны сонсгол зохион байгуулах” гэснийг “оролцогч тус бүртэй ярилцлага зохион байгуулах” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтын “төлөөлөл” гэснийг “Улсын Их Хурлын гишүүн” гэж, 5.9 дэх хэсгийн “нийт гишүүний гуравны хоёроос доошгүйн” гэснийг “гишүүдийн олонхын” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.2.2 дахь заалтын “хуулбар” гэснийг “лавлагаа” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.3.5 дахь заалтын “томилгооны сонсголын дүн” гэснийг “оролцогч тус бүртэй хийх Ажлын хэсгийн ярилцлагын дүн” гэж, 9 дүгээр зүйлийн гарчгийн **“Томилгооны сонсгол зохион байгуулах”** гэснийг **“Ажлын хэсгийн ярилцлага”** гэж, 9.1 дэх хэсгийн “томилгооны сонсгол” гэснийг “ажлын хэсгийн ярилцлагыг оролцогч бүртэй хийхээр” гэж, 9.2 дахь хэсгийн “томилгооны сонсгол” гэснийг “ярилцлага” гэж, “сонсголыг” гэснийг “ярилцлагыг” гэж, 9.4 дэх хэсгийн “томилгооны сонсголд” гэснийг “ажлын хэсгийн ярилцлагад” гэж, 9.5 дахь хэсгийн “томилгооны сонсголын” гэснийг “ярилцлагын” гэж, 9.6 дахь хэсгийн “Сонсголын” гэснийг “Ярилцлагын” гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “томилгооны сонсгол” гэснийг “ажлын хэсгийн ярилцлага” гэж, 10.3 дахь хэсгийн “томилгооны сонсголын” гэснийг “ярилцлагын” гэж, 10.5 дахь хэсгийн “гарын үсэг зурна” гэснийг “батална” гэж, журмын гуравдугаар хавсралтын 14 дэх шалгуур үзүүлэлтийн “сэтгэгдэл” гэснийг “байр суурь” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3.Журмын нэгдүгээр хавсралтын 10.4 дэх хэсгийг “10.4.Ажлын хэсгийн гишүүд энэ журмын 2.1, 2.2-д заасан шаардлагыг хамгийн сайн хангасан оролцогчийг нэр дэвшигчээр санал болгох тухай санал хураалтаар шийдвэрлэнэ. Олонхын саналаар шийдвэрлэж чадаагүй бол хуралдаанд оролцсон гишүүдийн дийлэнх олонхын саналаар шийдвэрлэх бөгөөд цөөнх болсон гишүүн тусгай саналаа үндэслэлийн хамт бичиж энэ журмын 10.5-д заасан тайланд хавсаргана.” гэж өөрчлөн найруулсугай.

4.Журмын нэгдүгээр хавсралтын 1.8 дахь хэсгийн “ажиллах журам болон” гэснийг, 2.3.2 дахь заалтын “арваас доошгүй жил” гэснийг, 2.4.1 дэх заалтын “таваас доошгүй жил” гэснийг, 2.3.5 дахь заалтын “сахилгын шийтгэлээр ажлаас халагдаж байгаагүй” гэснийг, 2.3.6 дахь заалтын “ял шийтгүүлж байгаагүй” гэснийг, 2.3.7 дахь заалтын “сүүлийн таван жилд улс төрийн албан тушаал болон улс төрийн намын удирдах албан тушаал эрхэлж байгаагүй” гэснийг, 2.6 дахь хэсгийн “таваас доошгүй жил” гэснийг, 5 дугаар зүйлийн 5.6.1 дэх заалт, 9 дүгээр зүйлийн 9.3, 9.7 дахь хэсгийг, мөн журмын хоёрдугаар хавсралтын 7 дахь шалгуур үзүүлэлтийн “сүүлийн арваас доошгүй жил” гэснийг, 9 дэх шалгуур үзүүлэлтийн “хамгийн чухал 10 мэргэжлийн” гэснийг, 11 дэх шалгуур үзүүлэлтийн “хамгийн чухал 10” гэснийг, мөн хавсралтын 8 дахь шалгуур үзүүлэлтийг тус тус хассугай.

5.Энэ тогтоолыг 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

ХУУЛЬ ЗҮЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА

Л.МӨНХБААТАР

Монгол Улсын Их Хурлын Хууль
зүйн байнгын хорооны 2020 оны
02 дугаар тогтоолын нэгдүгээр
хавсралт

ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН БОЛОН ЭРҮҮ ШҮҮЛТЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АСУУДАЛ ЭРХЭЛСЭН ГИШҮҮНИЙГ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэ журмын зорилго нь Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 12 дугаар зүйлийн 12.12, 32 дугаар зүйлийн 32.7 дахь хэсэгт заасны дагуу Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүн /цаашид “гишүүн” гэх/-д тавигдах шаардлагыг хамгийн сайн хангасан иргэнийг сонгон шалгаруулах, томилуулахаар Хууль зүйн байнгын хороонд нэр дэвшүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

1.2.Гишүүний сонгон шалгаруулалтыг сул орон тоо гарсан тоогоор зарлаж, энэ журмын дагуу нэр дэвшүүлнэ.

1.3.Гишүүнийг сонгон шалгаруулахад дараах зарчмыг баримтална:

- 1.3.1.хууль дээдлэх;
- 1.3.2.шударга ёсыг баримтлах;
- 1.3.3.аливаа нөлөөллөөс ангид, хараат бус байх;
- 1.3.4.төвийг сахих;
- 1.3.5.бодитой хандах;
- 1.3.6.ил тод байх;
- 1.3.7.ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх.

1.4.Энэ журамд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

1.4.1.“гишүүн” гэж Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүнийг;

1.4.2.“Комисс” гэж Хүний эрхийн Үндэсний Комиссыг;

1.4.3.“хүсэлт гаргагч” гэж Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүнд нэр дэвших тухай хүсэлт гаргасан иргэнийг;

1.4.4.“оролцогч” гэж энэ журмын 7.1-д заасны дагуу сонгон шалгаруулалтад оролцогчоор бүртгүүлсэн иргэнийг;

1.4.5.“нэр дэвшигч” гэж энэ журмын 10.4-т заасны дагуу Ажлын хэсгээс сонгон шалгаруулж, Хууль зүйн байнгын хороонд хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн оролцогчийг.

1.5.Гишүүний сонгон шалгаруулалтыг Ажлын хэсэг эрхлэн гүйцэтгэнэ. Ажлын хэсэг нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

1.5.1.нэр дэвших тухай хүсэлт, холбогдох баримт бичгийг хүлээн авах, хянах;

1.5.2.хүсэлт гаргагчийг сонгон шалгаруулалтад оролцогчоор бүртгэх эсэхийг шийдвэрлэх;

1.5.3.оролцогчийн талаар мэдээлэл цуглуулах;

1.5.4.оролцогч тус бүртэй хийх ярилцлага зохион байгуулах;

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

1.5.5.оролцогч холбогдох шаардлагыг хангасан эсэхэд үнэлгээ өгөх;

1.5.6.бүртгэл, сонгон шалгаруулалттай холбоотой гомдлыг хүлээн авч, судлан Хууль зүйн байнгын хороонд танилцуулах;

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

1.5.7.сонгон шалгаруулалтын дүнг нийтэд мэдээлэх;

1.5.8.сонгон шалгаруулалтын дүнг хуралдаанаараа хэлэлцэж гишүүнд тавих шаардлагыг хамгийн сайн хангасан оролцогчийг нэр дэвшүүлэхээр Хууль зүйн байнгын хороонд хүргүүлэх;

1.5.9.сонгон шалгаруулалтын материалыг зохих журмын дагуу Улсын Их Хурлын Тамгын газрын архивт хүлээлгэн өгөх.

1.6.Ажлын хэсгийн ажиллах нөхцөлийг Хууль зүйн байнгын хороо хангах бөгөөд Хууль зүйн байнгын хорооны ажлын алба техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлнэ.

1.7.Ажлын хэсгийн хуралдааныг гишүүдийн олонх хүрэлцэн ирснээр хүчинтэйд үзэж, энэ журамд өөрөөр заагаагүй бол хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхын саналаар асуудлыг шийдвэрлэнэ.

1.8.Хууль болон энэ журамд зааснаас бусад тохиолдолд Ажлын хэсэг хуралдааны дэгээ өөрөө тогтооно.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

1.9.Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжиж нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалах зайлшгүй тохиолдолд энэ журамд заасан хугацаа, үе шатыг хялбаршуулсан журмаар болон цахим горимоор явуулах асуудлыг Ажлын хэсэг шийдвэрлэж болно.

Хоёр.Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүнд тавих шаардлага

2.1.Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуульд заасны дагуу Комиссын гишүүнд нэр дэвшигч нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- 2.1.1.хууль зүйн өндөр мэргэшилтэй;
- 2.1.2.хүний эрхийг хамгаалах чиглэлээр ажилласан туршлагатай;
- 2.1.3.гучин таван нас хүрсэн.

2.2.Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуульд заасны дагуу Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүнд нэр дэвшигч нь дараах чиглэлээр ажилласан туршлагатай байна:

- 2.2.1.хууль зүйн чиглэлээр;
- 2.2.2.эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны чиглэлээр;
- 2.2.3.хүний эрхийг хамгаалах чиглэлээр.

2.3.Энэ журмын 2.1.1-д заасан хууль зүйн өндөр мэргэшилтэй гэдэгт дараах шаардлагыг хангасан байхыг ойлгоно:

- 2.3.1.хууль зүйн дээд боловсролтой;
- 2.3.2.эрх зүйч мэргэжлээр ажилласан туршлага;

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

2.3.3.хууль зүйн өндөр мэдлэг, чадвартай гэдгээ мэргэжлийн үйл ажиллагаагаар нотлон харуулсан;

2.3.4.хараат бус, өндөр ёс зүйтэй гэдгээ ажил, мэргэжлийн үйл ажиллагаагаар нотлон харуулсан;

2.4.Энэ журмын 2.1.2, 2.2.3-т заасан хүний эрхийг хамгаалах чиглэлээр ажилласан туршлагатай гэдэгт дараах шаардлагыг хангасан байхыг ойлгоно:

2.4.1.хүний эрхийг хөхиүлэн дэмжих, хамгаалах чиглэлээр ажилласан туршлага;

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

2.4.2.хүний эрхийн мэдлэг, чадвартай, хүний эрхийг хүндэтгэж, дээдэлдэг болохоо үйл ажиллагаагаар нотлон харуулсан.

2.5.Энэ журмын 2.2.1-д заасан хууль зүйн чиглэлээр ажилласан туршлага гэдэгт энэ журмын 2.3-д заасан шаардлагыг хангасан байхыг ойлгоно.

2.6.Энэ журмын 2.2.2-т заасан эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны чиглэлээр ажилласан туршлага гэдэгт эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд мөрдөгч, өмгөөлөгч, прокурор, шүүгчээр ажилласан байхыг ойлгоно.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./

2.7.Комиссын бүрэлдэхүүн нь хүний эрхийн асуудлыг олон талаас нь авч үзэхэд шаардлагатай мэдлэг, чадвар, туршлагыг тэнцвэртэйгээр тусгах бөгөөд түүний 40-өөс доошгүй хувь нь аль нэг хүйсийн төлөөлөл байна.

2.8.Энэ журмын 2.7-д заасан шаардлагад нийцүүлэн сонгон шалгаруулалтыг явуулж Комиссын гишүүнд нэр дэвшүүлнэ.

Гурав.Сонгон шалгаруулалтын үе шат

3.1.Гишүүний сонгон шалгаруулалт дараах үе шатаас бүрдэнэ:

3.1.1.сонгон шалгаруулалтын зарыг нийтэд мэдээлэх;

3.1.2.ажлын хэсэг байгуулах;

3.1.3.нэр дэвших тухай хүсэлт хүлээн авах;

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./

3.1.4.оролцогчоор бүртгэх, нийтэд мэдээлэх;

3.1.5.оролцогчийн талаар мэдээлэл цуглуулах;

3.1.6.оролцогч тус бүртэй ярилцлага зохион байгуулах;

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./

3.1.7.гишүүнд нэр дэвшүүлэх.

Дөрөв.Сонгон шалгаруулалтын зарыг нийтэд мэдээлэх

4.1.Хууль зүйн байнгын хороо Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын тухай хуулийн 12.3-т заасны дагуу гишүүнд нэр дэвшигчийг сонгон шалгаруулах тухай зарыг www.parliament.mn цахим хуудас болон хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд мэдээлнэ.

4.2.Энэ журмын 4.1-д заасан зард нэр дэвших тухай хүсэлт гаргах хугацаа, хаяг, гишүүнд тавигдах шаардлага, бүрдүүлэх баримт бичгийг заана.

Тав.Ажлын хэсэг байгуулах

5.1.Энэ журмын 4.1-д заасны дагуу зарыг нийтэд мэдээлснээс хойш 21 хоногийн дотор дараах этгээдээс санал болгосон хүнийг Ажлын хэсгийн гишүүнээр томилох тухай тогтоолыг Хууль зүйн байнгын хороо гаргана:

5.1.1.Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооноос санал болгосон нэг Улсын Их Хурлын гишүүн;

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./

5.1.2.Монгол Улсын Их Хурал дахь олонхын бүлгээс санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.3.Монгол Улсын Их Хурал дахь цөөнхийн бүлэг, хэрэв цөөнхийн бүлэг байгуулах гишүүний тоо хүрэлцэхгүй бол цөөнхийн гишүүд дотроосоо санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.4.хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.5.Төрийн албаны зөвлөлийн санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.6.Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.7.хүний эрхийн чиглэлээр үндэсний болон олон улсын хэмжээнд таваас доошгүй жил идэвхтэй ажиллаж байгаа Монгол Улсын Хүний эрхийн форумаас санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.8.Монголын хэвлэл мэдээллийн зөвлөлөөс санал болгосон нэг төлөөлөл;

5.1.9.Монголын Өмгөөлөгчдийн холбооноос санал болгосон нэг төлөөлөл.

5.2.Хууль зүйн байнгын хороо энэ журмын 4.1-д заасны дагуу зарыг нийтэд мэдээлснээс хойш ажлын гурван өдрийн дотор Ажлын хэсгийн гишүүнийг санал болгох тухай мэдэгдлийг энэ журмын 5.1-д заасан этгээдэд хүргүүлнэ.

5.3.Энэ журмын 5.1-д заасан этгээд нь мэдэгдлийг хүлээн авснаас хойш тав хоногийн дотор гишүүнийг сонгон шалгаруулах чиг үүргийг гүйцэтгэх мэдлэг, чадвар, туршлага, ёс зүйтэй гэж үзсэн хүний нэрийг Хууль зүйн байнгын хороонд ирүүлнэ.

5.4.Энэ журмын 5.1.1-д заасан төлөөлөл нь Ажлын хэсгийн ахлагч байна. Ажлын хэсгийн ахлагч сонгон шалгаруулалтын бэлтгэлийг хангаж зохион байгуулах, хуралдааныг даргалах бөгөөд Ажлын хэсгийн гишүүний эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

5.5.Ажлын хэсгийн гишүүн нь гишүүнийг сонгон шалгаруулах явцад энэ журмын 1.3-т заасан зарчмыг баримтална.

5.6.Ажлын хэсгийн гишүүнд дараах үйл ажиллагааг хориглоно:

5.6.1.ашиг сонирхлын зөрчил үүссэн тохиолдолд, эсхүл өөрт хамаарал бүхий этгээдтэй холбоотой сонгон шалгаруулалтад оролцох;

5.6.2.гишүүний үүргээ гүйцэтгэх явцад олж мэдсэн, эсхүл өөрт нь итгэмжлэн мэдэгдсэн нууцыг задруулах, хувийн зорилгоор ашиглах;

5.6.3.хүсэлт гаргагч, оролцогчийг ялгаварлан гадуурхах, зохисгүй байдал гаргах;

5.6.4.Ажлын хэсгийн гишүүний үүрэг гүйцэтгэхтэй холбогдуулан бэлэг, шан харамж авах;

5.6.5.Ажлын хэсгийн гишүүний нэр хүндийг урвуулан ашиглах.

5.7.Энэ журмын 5.6.2-т заасан нөхцөл үүссэн бол Ажлын хэсгийн гишүүн сонгон шалгаруулах ажиллагаанаас татгалзан гарна.

5.8.Ажлын хэсгийн гишүүн нь хууль болон энэ журамд заасан үүрэг, хориглолтыг биелүүлэх талаар баталгаа гарган гарын үсэг зурж, Хууль зүйн байнгын хороонд хүлээлгэн өгнө.

5.9.Ажлын хэсгийн гишүүн энэ журамд заасан үүрэг, хориглолтыг ноцтой, эсхүл удаа дараа зөрчсөн бол Хууль зүйн байнгын хорооны гишүүдийн олонхын саналаар огцруулна.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

Зургаа.Нэр дэвших тухай хүсэлт гаргах

6.1.Энэ журмын 4.1-д заасны дагуу зарыг нийтэд мэдээлснээс хойш 30 хоногийн дотор гишүүнд тавих шаардлагыг хангасан иргэн нэр дэвших тухай хүсэлтээ Хууль зүйн байнгын хороогоор дамжуулан Ажлын хэсэгт гаргах бөгөөд уг хугацаа дууссанаар бүртгэл хаагдана.

6.2.Нэр дэвших тухай хүсэлтэд доор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

6.2.1.нэр дэвших тухай хүсэлт гаргагчийн анкет;

6.2.2.иргэний үнэмлэхийн лавлагаа;

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

6.2.3.бакалаврын, эсхүл түүнээс дээш боловсролын зэргийн дипломын хуулбар;

6.2.4.нийгмийн даатгалын дэвтэр болон ажил эрхлэлтийг тодорхойлох бусад баримт бичгийн хуулбар;

6.2.5.хүсэлт гаргагчийн талаарх тодорхойлолт;

6.2.6.төрийн албан хаагчийн анкет.

6.3.Энэ журмын 6.2.5-д заасан тодорхойлолт өгөх хүн нь хүсэлт гаргагчийн одоогийн, эсхүл өмнөх ажлын байрны шууд удирдах албан тушаалтан, эсхүл энэ журмын 2.1, 2.2-т заасан шаардлага хангасан эсэх тухай бодит мэдээлэл өгөх боломжтой хүн байна. Хүсэлт гаргагчийг холбогдох шаардлагыг хангасан эсэх, түүнтэй ямар хугацаанд ямар ажил хэргийн харилцаатай ажилласан тухай мэдээллийг тодорхойлолтод бүрэн тусгаж, тодорхойлолт өгсөн хүний нэр, эрхэлж байгаа ажил, ажлын газрын хаяг, утасны дугаар, цахим шуудангийн хаягийг бичнэ.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./](#)

6.4.Хууль зүйн байнгын хорооны ажлын алба нь нэр дэвших тухай хүсэлт, биеийн байцаалтын үнэн зөв байдлыг шалгах зорилгоор хүсэлтэд хавсаргасан баримт бичгийн хуулбарыг эх хувьтай нь тулгаж үзэх эрхтэй.

Долоо.Оролцогчоор бүртгэх, нийтэд мэдээлэх

7.1.Бүртгэл хааснаас хойш ажлын таван өдрийн дотор хүсэлтийг Ажлын хэсэг хуралдаанаар хянан хэлэлцэж сонгон шалгаруулалтад оролцогчоор бүртгэх эсэхийг шийдвэрлэнэ.

7.2.Доор дурдсан тохиолдолд оролцогчоор бүртгэхээс татгалзана.

7.2.1.хүсэлт гаргагч энэ журмын 2.3.3, 2.3.4, 2.4.2-т заасан шаардлагыг хангах боломжгүй гэж Ажлын хэсгийн нийт гишүүний гуравны хоёроос доошгүй нь үзсэн;

7.2.2.хүсэлт гаргагч энэ журмын 2.3.1, 2.3.2, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.7, 2.4.1, 2.6-д заасан шаардлагын аль нэгийг хангаагүй нь нотлогдсон;

7.2.3.энэ журмын 6.2-т заасан баримт бичгийг дутуу, эсхүл хуурамчаар бүрдүүлсэн нь баримтаар тогтоогдсон;

7.2.4.энэ журмын 6.1-д заасан хугацаанд нэр дэвших тухай хүсэлт гаргаагүй.

7.3.Энэ журмын 7.2-т заасны дагуу оролцогчоор бүртгээгүй бол энэ тухай хүсэлт гаргагчид бичгээр (шуудан, цахим шуудан, текст мессеж, утсаар), эсхүл түүний зөвшөөрснөөр амаар мэдэгдэж тэмдэглэл үйлдэнэ. Хүсэлт гаргагч өөрийг нь оролцогчоор бүртгэхээс татгалзсан үндэслэлийг бичгээр өгөхийг шаардах эрхтэй бөгөөд Ажлын хэсэг энэ тухай тайлбарыг өгнө.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./](#)

7.4.Хүсэлт гаргагч оролцогчоор бүртгэхээс татгалзсан шийдвэрийг энэ журмын 7.3-т заасны дагуу мэдсэнээс хойш ажлын гурван өдрийн дотор гомдол гаргаж болно. Ажлын хэсэг ажлын гурван өдрийн дотор хуралдаж, гомдлыг эцэслэн шийдвэрлэнэ.

7.5.Хүсэлт гаргагчид энэ журмын 7.2-т заасан журмын дагуу хасагдсан бол Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтын зарыг нийтэд дахин мэдээлэх саналыг Хууль зүйн байнгын хороонд гаргана.

7.6.Хүсэлт гаргагчийг энэ журмын 7.1-д заасны дагуу бүртгэснээс хойш ажлын хоёр өдрийн дотор оролцогчдын нэрс болон мэдээллийг www.parliament.mn цахим хуудаст байрлуулж, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд мэдээлнэ.

Найм.Оролцогчийн талаар мэдээлэл цуглуулах

8.1.Энэ журмын 7.1-д заасны дагуу бүртгэсэн шийдвэр гармагц оролцогчийг Ажлын хэсгийн гишүүн бүрд тохиолдлын журмаар тэнцвэртэй хуваарилж илтгэгч гишүүнийг томилно.

8.2.Илтгэгч гишүүн нь энэ журмын 8.1-д заасны дагуу өөрт хуваарилагдсан оролцогч холбогдох шаардлагыг хангасан эсэх талаар мэдээлэл цуглуулж, тайлан бэлтгэнэ.

8.3.Илтгэгч гишүүн тайлан бэлтгэхэд дараах баримт, мэдээллийг ашиглана:

8.3.1.энэ журмын 6.1, 6.2-т заасны дагуу ирүүлсэн хүсэлт, баримт бичиг;

8.3.2.оролцогчтой хийсэн ярилцлага, түүнээс авсан нэмэлт мэдээлэл, баримт бичиг;

8.3.3.үнэлгээ өгөхөд зайлшгүй шаардлагатай гэж үзвэл энэ журмын 6.3-т заасан тодорхойлолт өгсөн хүнтэй биечлэн, эсхүл бусад хэлбэрээр ярилцлага хийж болох бөгөөд энэхүү ярилцлагын тухай үйлдсэн тэмдэглэл;

8.3.4.энэ журмын 8.4-д заасны дагуу олон нийтээс ирүүлсэн мэдээлэл;

8.3.5.энэ журмын 9.1-д заасны дагуу хийсэн оролцогч тус бүртэй хийх Ажлын хэсгийн ярилцлагын дүн;

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан./](#)

8.3.6.оролцогчийн талаарх холбогдох бусад иргэн, эх сурвалжаас авсан мэдээлэл.

8.4.Хууль зүйн байнгын хорооны ажлын алба оролцогчийн талаарх мэдээллийг иргэд, олон нийтийн байгууллагаас ирүүлсэн бол илтгэгч гишүүнд тухай бүр танилцуулна.

8.5.Оролцогч энэ журмын 2.1, 2.2-д заасан шаардлагыг хангасан тухай нэмэлт мэдээлэл, баримт бичгийг илтгэгч гишүүнд гаргаж өгөх үүрэгтэй.

8.6.Илтгэгч гишүүн оролцогчийн талаар цуглуулсан мэдээлэлд сөрөг агуулга байвал тухайн оролцогчид танилцуулж тайлбар хийх боломжоор хангах бөгөөд тухайн мэдээллийг итгэмжлэн өгсөн хүний талаар оролцогчид мэдэгдэхийг хориглоно.

Ес.Ажлын хэсгийн ярилцлага

9.1.Энэ журмын 7.1-д заасны дагуу бүртгэснээс хойш 14 хоногийн дараа 21 хоногийн дотор оролцогч холбогдох шаардлагыг хангасан эсэхийг тодруулах зорилгоор ажлын хэсгийн ярилцлагыг оролцогч бүртэй хийхээр зохион байгуулна.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./](#)

9.2.Ажлын хэсэг таваас доошгүй тооны гишүүний ирцтэйгээр ярилцлага хийх бөгөөд ярилцлагыг Ажлын хэсгийн ахлагч, эсхүл түүний эзгүйд хамгийн ахмад гишүүн нь даргална.

[/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./](#)

9.3.Оролцогч ажлын хэсгийн ярилцлагад хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр ирээгүй бол бүртгэлээс хасах үндэслэл болно.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

9.4.Ажлын хэсэг ярилцлагын үеэр энэ журмын 2.1, 2.2-д заасан шаардлагад үндэслэсэн асуултыг оролцогчоос асууж, хариулт авна. Тал зассан, эсхүл ялгаварлан гадуурхсан асуулт асуухыг хориглоно.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

9.5.Ярилцлагын үед оролцогчид тавьсан асуулт, хариултын дүнг илтгэгч гишүүн тайландаа тусгана.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

9.6.Ажлын хэсгийн ярилцлагыг танхимаар, эсхүл цахимаар зохион байгуулж болно.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

Арав.Гишүүнд нэр дэвшүүлэх

10.1.Энэ журмын 9.1-д заасны дагуу ажлын хэсгийн ярилцлага хийснээс хойш ажлын хоёр өдрийн дотор Ажлын хэсэг хуралдаж Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүнд нэр дэвшүүлэх шийдвэрийг гаргана.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

10.2.Ажлын хэсгийн хуралдаанд илтгэгч гишүүн оролцогчийн талаарх тайланг танилцуулах бөгөөд тайлантай холбоотой асуултыг бусад гишүүн асууж болно. Ажлын хэсэг оролцогчийг үнэлэхэд нэргүй, эсхүл нотолгоогүй мэдээллийг ашиглахгүй.

10.3.Нэр дэвших тухай хүсэлт, цугларсан баримт бичиг, мэдээлэл, ярилцлагын дүн, илтгэгч гишүүний тайланд үндэслэн оролцогч энэ журмын 2.1, 2.2-д заасан шаардлага тус бүрийг хэрхэн хангаж байгаа талаар Ажлын хэсэг үнэлгээ хийж сонгон шалгаруулна.

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

10.4.Ажлын хэсгийн гишүүд энэ журмын 2.1, 2.2-д заасан шаардлагыг хамгийн сайн хангасан оролцогчийг нэр дэвшигчээр санал болгох тухай санал хураалтаар шийдвэрлэнэ. Олонхын саналаар шийдвэрлэж чадаагүй бол хуралдаанд оролцсон гишүүдийн дийлэнх олонхын саналаар шийдвэрлэх бөгөөд цөөнх болсон гишүүн тусгай саналаа үндэслэлийн хамт бичиж энэ журмын 10.5-д заасан тайланд хавсаргана.

/Энэ хэсгийг Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор өөрчлөн найруулсан./

10.5.Энэ журмын 10.4-т заасны дагуу шалгарсан нэр дэвшигчийн талаарх тайланг дараах агуулгаар бэлтгэж, хуралдаанд оролцсон Ажлын хэсгийн гишүүд батална:

/Энэ хэсэгт Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 26-ны өдрийн 25 дугаар тогтоолоор нэмэлт, өөрчлөлт орсон./

10.5.1.нэр дэвшигч нь энэ журмын 2.1, 2.2-д заасан шаардлагыг хэрхэн хангаж Комиссын болон Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх асуудал эрхэлсэн гишүүн болоход хамгийн сайн тохирно гэж үзсэн үндэслэл;

10.5.2.сонгон шалгаруулалт нь хууль болон энэ журмын дагуу явагдсан тухай.

10.6.Ажлын хэсэг нэр дэвшигчийг сонгон шалгаруулсан өдрөөс хойш ажлын гурван өдрийн дотор тайлан, холбогдох баримт бичгийг Монгол Улсын Их Хурлын Хууль зүйн байнгын хороонд хүргүүлнэ.

10.7.Энэ журмын 10.5-д заасан тайланг долоо хоногийн дотор www.parliament.mn цахим хуудаст байрлуулж, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нийтэд мэдээлнэ.

10.8.Хууль зүйн байнгын хороо Ажлын хэсгийн сонгон шалгаруулсан нэр дэвшигч Комиссын гишүүнд тавигдах шаардлагыг хангасан эсэх талаар санал, дүгнэлт гарган Улсын Их Хурлын нэгдсэн чуулганаар хэлэлцүүлж шийдвэрлүүлнэ.

--oOo--